

Synopsis van de Bijbel: Jakobus

door: J.N. Darby

Jakobus

Inleiding

De brief van Jakobus is niet gericht aan de gemeente als zodanig. De schrijver stelt zich ook niet op het standpunt dat hij als apostel gezag heeft over degenen aan wie hij zich richt. Het is een praktisch woord van vermaning, dat de twaalf stammen nog steeds erkent en ook de band van de Joodse christenen daarmee. Zo richtte Jona zich juist tot de *volken*, hoewel het Joodse volk toen zijn eigen plaats voor God innam. De Geest van God erkende hier de relatie van de volken met God. De rechten die God heeft, zijn onveranderlijk – welke bijzondere voorrechten de gemeente of Israël respectievelijk ook ten deel mogen vallen. We weten dat de Joodse christenen, historisch gezien, Joden bleven tot het einde van het nieuwtestamentische tijdvak. Zij waren zelfs ijverars voor de wet, iets dat ons vreemd voorkomt; maar God verdroeg het een tijd lang geduldig.

De christelijke *leer* is niet het onderwerp van deze brief. Hij wijst de plaats aan die God in *het geweten* moet hebben, en dat ten opzichte van alles wat ons omringt. Zodoende worden door deze brief de lendenen van de christen omgord, terwijl ook de aanstaande komst van de Heer wordt voorgesteld, evenals de tucht die Hij nu uitoefent. De gemeente van God behoort inzicht te bezitten in deze tucht en op grond daarvan te handelen. Ook de wereld en alles wat daarin een rol speelt, wordt in deze brief beoordeeld vanuit het oogpunt van God.

Enkele opmerkingen over de positie van de christen (dat wil zeggen: over de manier waarop die positie hier wordt gezien met betrekking tot Israël) zullen ons helpen om dit gedeelte van Gods Woord te verstaan. Israël wordt hier nog steeds beschouwd als het volk van God. Voor het geloof van Jakobus staat het volk nog altijd in de betrekking tot God, waarin Hij hen in het verleden had geplaatst. De christenen onder de Joden spreekt hij toe, als maakten zij nog deel uit van een volk waarmee God in Zijn regering de band nog niet had verbroken. Maar alleen de *christenen* onder hen bezaten het geloof in de Messias, dat de Geest gaf. Alleen dezen uit het volk, met de schrijver, erkenden Jezus als de Heer der heerlijkheid. Met uitzondering van hoofdstuk 5:14-15, bevat deze brief geen

vermaning die in geestelijk niveau uitgaat boven dat wat tot een godvrezende Jood kon worden gezegd.

Jakobus veronderstelt wel dat de personen tot wie hij zich richt, in de Heer Jezus geloven; maar de brief roept hen niet tot dat wat uitsluitend het deel is van de christen en wat afhankelijk is van de voorrechten van het christendom. De vermaningen vloeien wel voort uit die hogere bron, en ademen de meer hemelse sfeer. Maar het doel dat beoogd wordt, bestaat er uit dat hier beneden echte bewijzen worden geleverd van onze dienst aan God. Zulke vermaningen zou men nu wel kunnen horen in de belijdende kerk, een machtig lichaam (zoals eens Israël), in het midden waarvan zich enige christenen bevinden.

De leer van de brief berust niet op de christelijke betrekkingen hier beneden. De schrijver erkent ze wel, maar alleen als een feit onder andere zaken die gezag hebben over het geweten. De brief veronderstelt dat degenen die erin aangesproken worden, in betrekking tot God staan. Deze betrekking kennen zij, ze is boven alle twijfel verheven en stamt uit oude tijd; in deze bestaande verhoudingen nu is het christendom ingevoerd.

Het is belangrijk te zien wat de zedelijke norm of maatstaf is van het leven dat in deze brief wordt voorgesteld. Zodra we inzicht hebben in de positie waarin de gelovigen hier worden gezien, is het niet moeilijk om de waarheid met betrekking tot dit punt te verstaan. Het is net zoals toen Christus te midden van Israël wandelde en aan de discipelen voorstelde wat hun positie was. Hij liet het licht voor hen schijnen en openbaarde de betrekking tot God, die het gevolg voor hen was van Zijn aanwezigheid. Nu was Hij weliswaar *afwezig*; maar dat licht en die verhoudingen bleven bestaan als de maatstaf van hun verantwoordelijkheid. En bij de terugkeer van de Heer zou die maatstaf worden gehandhaafd in het oordeel over hen die weigerden dit licht en deze verhoudingen aan te nemen en in overeenstemming ermee te wandelen. Tot op die dag moesten de gelovigen geduld oefenen te midden van de verdrukking die zij leden van de kant van de Joden, die nog altijd de heilige Naam lasterden die over hen was aangeroepen. We hebben hier dus precies het omgekeerde van de brief aan de Hebreëen, wat betreft de verhouding van de gelovige Joden tot hun eigen volk. Niet in zedelijk opzicht, maar omdat het oordeel

in de tijd dat de Hebreënbrieff werd geschreven voor de deur stond.

De grondbeginselen van de positie waarover we nu hebben gesproken zijn de volgende: (1) de wet, die geestelijk is en volmaakt, zoals hij door Christus Zelf is verklaard en samengevat; (2) verder een leven dat meegedeeld is, dat de zedelijke beginselen heeft van de wet en zelf een goddelijk leven is; (3) en ten slotte de openbaring van de VADERNAAM. Dit alles was waar, toen de Heer op aarde was en het was de grondslag waarop Hij Zijn discipelen toen plaatste, hoe weinig zij ook ervan verstonden. Hij zei tot hen dat zij na Zijn dood getuigen hiervan zouden zijn, alsook van alles wat Hij had gesproken; en Hij maakte hierbij onderscheid tussen dit getuigenis en dat van de Heilige Geest.

Dat is het onderwijs dat Jakobus hier geeft en hij voegt eraan toe wat de Heer ook had gezegd, namelijk dat Hij zou *terugkomen*. Het is de leer van Christus met betrekking tot de wandel te midden van het volk Israël, in overeenstemming met het licht en de waarheden die Hij had bekendgemaakt. En ook is er – aangezien Hij nog afwezig is – de vermaning om te volharden en geduldig te zijn in die wandel. Ondertussen wachtten zij op het ogenblik dat Hij, door middel van het oordeel over hen die hen verdrukten, de beginselen zou rechtvaardigen waarnaar zij wandelden.

Hoewel het oordeel dat Jeruzalem heeft getroffen de positie van het overblijfsel van Israël in dit opzicht heeft gewijzigd, blijft het leven van Christus toch altijd ons voorbeeld; en wij moeten met volharding wachten tot de Heer komt. We vinden in deze brief niet de vereniging van de christen met de verheerlijkte Christus in de hemel; en daarom evenmin de gedachte dat we Hem tegemoet zullen gaan in de lucht, zoals Paulus leert. Maar wat deze brief bevat, blijft altijd waar: *“wie zegt dat hij in Hem blijft, behoort ook zelf zo te wandelen, als Hij gewandeld heeft”* (1 Joh. 2:6).

Het naderende *oordeel* maakt ons duidelijk waarom Jakobus op zo'n manier over de wereld spreekt: over de rijken die zich verheugden over de rijkdom die hun ten deel was gevallen, en over de positie van het gelovig overblijfsel dat te maken had met verdrukking en lijden van de kant van het ongelovige volk. Het maakt ons duidelijk waarom hij *eerst* begint te spreken over beproevingen en verzoeking en waarom hij zo dikwijls erop terugkomt; en ook waarom hij aandringt op de praktische bewijzen van het geloof. Hij ziet nog steeds Israël in zijn geheel tezamen, maar *sommigen* hadden het geloof aangenomen in de Heer der heerlijkheid. Dezen kwamen nu in de verleiding de rijken en de groten in Israël bijzonder te achten. Ze waren allemaal nog Joden, terwijl sommigen werkelijk geloofden en Jezus als de Christus beleden.

Maar daar deze christenen de joodse inzettingen hielden, kunnen we gemakkelijk begrijpen dat degenen die slechts belijders waren precies hetzelfde konden doen, zonder dat de werken een bewijs waren van de geringste verandering in hun leven. Het is duidelijk dat zo'n geloof geen enkele waarde heeft. Het is precies

het geloof van de mensen die in onze tijd zo luid roepen om werken – het is niets anders dan een dode belijdenis van de waarheid van het christendom. Voortgebracht te zijn door het woord der waarheid, is hun even vreemd en onbekend als het was voor de Joden waarover Jakobus spreekt.

De gelovigen bevonden zich zodoende te midden van het volk Israël, terwijl sommigen het geloof alleen maar *uiterlijk* beleden. Daarom is het te begrijpen dat de apostel het *geheel* toespreekt als de groep van mensen die deel hadden aan de voorrechten die in hun midden voorhanden waren; dat hij de christenen toespreekt als mensen die hun eigen bijzondere plaats hadden; en dat hij allen waarschuwt die zich gelovigen in Christus noemden. De praktische toepassing van deze brief in alle tijden is volkomen duidelijk en eenvoudig. Vooral wanneer een grote massa mensen zich aanmatigt een erfelijk recht te hebben op de voorrechten van het volk van God. Behalve dit heeft de brief een bijzondere kracht voor het geweten van de enkeling; hij beoordeelt de positie waarin iemand zich bevindt en ook de gedachten en overleggingen van het hart.

Hoofdstuk 1

De brief begint met een vermaning aan de gelovigen om zich te verheugen in de beproevingen, want die zijn een middel om volharding te bewerken. Dit is hoofdzakelijk het thema tot aan het eind van vers 20; daarna gaat het er meer over hoe nodig het is alles ten onder te houden dat zich verzet tegen de volharding en dat ingaat tegen het ware karakter van iemand die in de tegenwoordigheid van God leeft. Deze vermaning in zijn geheel genomen eindigt met het laatste vers van dit hoofdstuk. Het is niet altijd even gemakkelijk om het verband te zien. De sleutel hiervoor is de morele toestand, waarmee de apostel zich in gedachten bezighoudt. Ik wil proberen het verband te verduidelijken.

Het onderwerp is in hoofdzaak dit: wij behoren te wandelen voor het aangezicht van God en te laten zien dat onze belijdenis werkelijkheid is, in tegenstelling tot gemeenschap met de wereld; dus: praktische godsdienst. Daartoe moet de volharding een volmaakt werk hebben; op die manier wordt de eigenwil ten onder gehouden en nemen we de gehele wil van God aan. Bijgevolg ontbreekt het ons praktische zielenleven aan niets. Misschien zal de gelovige lijden; maar hij wacht met volharding op de Heer. Dat deed Christus, het was Zijn volmaaktheid. Hij wachtte op de wil van God en deed nooit Zijn eigen wil; zodoende was de gehoorzaamheid volmaakt en werd Hij volkomen beproefd.

Maar in feite ontbreekt het *ons* vaak aan wijsheid om te weten wat wij moeten doen. Hier staat dat het hulpmiddel voor de hand ligt: we moeten wijsheid vragen aan God. Hij geeft mild aan iedereen; alleen moeten we rekenen op Zijn trouw en op Zijn antwoord

op onze gebeden. Anders is ons hart verdeeld en zijn we wankelmoedig, doordat we van iets anders afhankelijk zijn dan van God alleen; ons verlangen gaat dan uit naar iets anders. Als wij uitsluitend zoeken wat God wil en wat God doet, vertrouwen we zeker op Hem dat Hij Zijn wil zal vervullen. En wat de omstandigheden in deze wereld betreft, die iemand misschien zouden doen denken dat het geen zin heeft op God te vertrouwen: ze zullen als een bloem van het gras vergaan. We moeten ons ervan bewust zijn dat de plaats die wij in overeenstemming met Gods gedachten innemen, niet die van de wereld is. Wie een onaanzienlijke plaats inneemt hoort zich erin te verheugen dat het christendom hem *verhoogt*; de rijke moet erin roemen dat het hem *vernedert*. Niet over rijkdom moeten we ons verheugen (die vergaat), maar over de oefeningen van ons hart waarvan de apostel heeft gesproken. Want nadat wij beproefd zijn, zullen wij de kroon des levens ontvangen. Het leven van iemand die zo beproefd wordt bevonden, en in wie dit leven zich ontplooit in gehoorzaamheid aan de hele wil van God, is meer waard dan het leven van iemand die in weelde al de wensen van zijn hart kan bevredigen.

Ten aanzien nu van dergelijke verzoeken, waartoe de begeerten van het hart de mens verlokken, mag men nooit zeggen dat deze begeerten van *God* komen: het hart van de *mens* is de bron ervan. De begeerten van het hart verleiden tot zonde en de zonde voert tot de dood. Laat niemand zich op dit punt bedriegen. Wat het hart innerlijk tot kwaad verleidt, komt uit de mens zelf voort. Alle goede en volmaakte gaven komen van *God*, en Hij verandert nooit. Hij doet alleen maar wat goed is. In overeenstemming hiermee heeft Hij ons een nieuwe natuur gegeven. Deze nieuwe natuur is de vrucht van Zijn eigen wil, die in ons werkt door middel van het woord der waarheid. Hij heeft dit gedaan opdat wij als het ware de eerstelingen van Zijn schepselen zouden zijn. Hij is de Vader der *lichten*. Wat duisternis is, kan nooit van Hem afkomstig zijn.

Door het woord der waarheid heeft Hij ons voortgebracht, opdat wij de eerste en meest voortreffelijke getuigen zouden zijn van de macht van het goede, die eenmaal heerlijk openbaar zal worden in de nieuwe schepping, waarvan wij de eerstelingen zijn. Dit is het tegenovergestelde van de oorsprong te zijn van verdorven begeerten. Het woord der waarheid is het goede zaad van het leven. Onze eigen wil is de bakermat van de begeerten, en de kracht van onze eigen wil kan nooit de vruchten van de goddelijke natuur voortbrengen. Daarom worden wij geroepen zachtmoedig te zijn, snel om te horen, traag om te spreken, traag tot toorn.

We moeten alle onreinheid van het vlees en alle werking van de ongerechtigheid afleggen en met zachtmoedigheid het woord ontvangen. Dit woord is het woord van God, en het wordt vereenzelvigd met de nieuwe natuur die in ons is, die in ons geplant is. Immers, het woord vormt en ontwikkelt de nieuwe natuur overeenkomstig de volmaaktheid van het woord zelf. En verder vindt deze natuur haar oorsprong in

God, door Zijn woord. Dit woord is niet als een wet die zich buiten ons bevindt en die ons veroordeelt, omdat hij tegenover onze zondige natuur staat. Nee, dit woord behoudt de ziel, het is levenwekkend. Dit levende woord werkt in de natuur die het vormt en verlicht en die uit het woord zelf voortkomt.

Maar het is nodig *dadert* van het woord te zijn, en niet alleen hoorders. Het woord moet de praktische vruchten voortbrengen, die bewijzen dat het woord werkelijk, levend, in ons hart werkt. Anders is het woord alleen maar als een spiegel, waarin we onszelf misschien even zien en waarna we dadelijk vergeten wat we gezien hebben. Wie inziet in de volmaakte wet, dat is de wet van de vrijheid, en daarbij blijft, door het werk te doen dat deze wet voorstelt, zal de zegen ontvangen van het ware werk en van de gehoorzaamheid die zich in hem ontwikkelt. Deze wet is *volmaakt*. Want het woord van God, alles wat de Geest van God heeft gesproken, is de uitdrukking van de natuur en het karakter van God, van wat Hij is en wat Hij wil. Want wanneer God volkomen is geopenbaard (en eerder kan de mens Hem niet volkomen kennen), wil Hij dat bewerken wat in overeenstemming met Hemzelf is, en dit is noodzakelijkerwijze zo.

Deze wet is de wet *van de vrijheid*, omdat hetzelfde woord dat openbaart wat God is en wat Hij wil, ons door genade deelgenoten heeft gemaakt van de goddelijke natuur. Niet te wandelen in overeenstemming met dat woord zou dan ook betekenen niet te wandelen in overeenstemming met onze nieuwe natuur. Maar te wandelen in overeenstemming met onze nieuwe natuur, d.i. de natuur van God, geleid door Zijn woord, dat is ware vrijheid.

De wet die op de Sinai werd gegeven was niet in het hart geschreven, maar op stenen tafelen buiten de mens. Deze wet gaf uitdrukking eraan wat het hart en het gedrag van de mens behoort te zijn in overeenstemming met de wil van God. Al de neigingen van de natuurlijke mens worden onderdrukt en veroordeeld door deze wet, die de natuurlijke mens ook niet kan toestaan een eigen wil te hebben, want hij behoort de wil van God te doen. Maar hij heeft een *andere* wil en daarom is de wet voor hem slavernij, een wet van dood en veroordeling. Nu God ons door het woord der waarheid heeft voortgebracht, bezit de natuur die wij als uit God geboren hebben, verlangens en wensen naar dingen die in overeenstemming zijn met Zijn woord. De natuur is zelf uit en door dat woord. Gods woord in zijn eigen volmaaktheid ontwikkelt, vormt en verlicht deze natuur, zoals we al gezegd hebben. Maar de natuur zelf vindt haar vrijheid *hierin* dat ze Gods woord navolgt. Zo was het met Christus. Als Zijn vrijheid weggenomen had kunnen worden (wat in feite onmogelijk was), had dit moeten plaats vinden doordat men Hem had belet de wil van God de Vader te doen.

Het is precies zo met de nieuwe mens in ons (deze nieuwe mens is Christus als het *leven* in ons), die naar

God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid. Deze eigenschappen worden in ons te voorschijn gebracht door het Woord, dat de volmaakte openbaring is van God – van de hele goddelijke natuur in de mens. In Christus, het levende Woord, het beeld van de onzichtbare God, is dit zichtbaar geworden. Hij is het Model ervan. De vrijheid van de nieuwe mens is vrijheid om de wil van God te doen, om als een geliefd kind van God Zijn karakter te openbaren, zoals dat aan ons wordt voorgesteld in Christus (Ef. 5:1-2). De wet van de vrijheid is dit karakter, zoals het geopenbaard is in Gods Woord, waarin de nieuwe natuur haar blijdschap en bevrediging vindt. De nieuwe natuur ontleent immers haar bestaan aan het Woord dat Hem openbaart en aan de God die daarin geopenbaard wordt. Dat is de wet van de vrijheid – het karakter van God Zelf, dat in ons ontstaat door de werking van een natuur die voortgebracht is door het woord dat Hem openbaart en die gevormd wordt naar dit woord.

De belangrijkste en meest nauwkeurige aanwijzing van het innerlijk van de mens geeft de *tong*. Iemand die de indruk wekt in betrekking te staan tot God en Hem te eren, en evenwel zijn tong niet in toom kan houden, misleidt zichzelf; zijn godsdienst is waardeloos. Reine en onbesmette godsdienst voor God en de Vader is: zorg te hebben voor hen die in hun innigste betrekkingen getroffen zijn door de dood, het loon van de zonde, en nu hun natuurlijke steun moeten missen; en verder: zichzelf onbevlekt van de wereld te bewaren. In plaats van ernaar te streven onszelf te verhogen en een naam te maken in een wereld van ijdelheid ver van God, richt onze aandacht – zoals God ook doet – zich op degenen die in droefheid leven, die in hun verdrukking hulp nodig hebben. En wij bewaren onszelf onbesmet van de wereld, waarin alles de mens kan verontreinigen en waarin alles in strijd is met de nieuwe natuur die ons leven is, en met het karakter van God zoals wij dat door Zijn Woord kennen.

Hoofdstuk 2

De apostel gaat nu spreken over hen die beleden te geloven dat Jezus de Christus is, de Heer. Tevoren, in hoofdstuk 1, had hij gesproken over de nieuwe natuur in verbinding met God. Hier wordt voor de belijdenis van het geloof in Christus dezelfde toetssteen aangelegd: zijn de vruchten die dit geloof voortbrengt echt, en staan ze in contrast met deze wereld? Al deze beginselen – de waarde van de naam van Jezus; het wezenlijke van de wet zoals Christus dit heeft voorgesteld; en de wet van de vrijheid – worden ter sprake gebracht om de echtheid te beproeven van het geloof dat men beleet, of om de belijder ervan te overtuigen dat hij het geloof niet bezat. Hij keurde twee dingen af: aanzien van de persoon, letten op het uiterlijk; en het ontbreken van goede werken als bewijs voor de oprechtheid van de belijdenis.

In de eerste plaats berispte hij hen dus omdat ze ontzag hadden voor de persoon van de mens. Zij beleden het geloof in de Heer Jezus, maar toonden toch de geest

van de wereld. Hij wees erop dat God de armen had uitverkoren en hen rijk had gemaakt in het geloof, en tot erfgenamen van het koninkrijk had gemaakt. Deze belijders hadden hen veracht. De rijken lasterden de naam van Christus en vervolgden de christenen.

Vers 8. In de tweede plaats beriep Jakobus zich op de praktische samenvatting van de wet, waarover Jezus had gesproken: de koninklijke wet. Zij braken diezelfde wet door de rijken voor te trekken. Maar de wet liet geen enkele inbreuk toe op de geboden, omdat het gezag van de wetgever daarmee gemoeid was. Wanneer men nu de armen verachtte en oneer aandeed, had men zijn naaste zeker niet lief als zichzelf.

Vers 12. In de derde plaats hoorden zij te wandelen als mensen wier verantwoordelijkheid werd afgemeten aan de wet van de vrijheid. Zij bezaten immers een natuur die de dingen van God liefhad en genoot; ze waren vrijgemaakt van alles wat met Hem in strijd was, zodat ze zich niet konden verontschuldigen als ze beginselen toelieten die niet die van God Zelf waren. De apostel voert zo het onderwerp in van de goddelijke natuur; en dit brengt hem ertoe te gaan spreken over de barmhartigheid waardoor God Zichzelf verheerlijkt. Iemand die geen barmhartigheid bewijst, zal ervaren dat hijzelf het voorwerp wordt van het oordeel dat hij heeft liefgehad.

Het tweede deel van dit hoofdstuk hangt hiermee samen. Want de apostel begint zijn betoog over de werken als blijken van het geloof, door over deze barmhartigheid te spreken. De barmhartigheid beantwoordt aan de natuur en het karakter van God. De ware christen is uit Hem geboren en is zodoende deelgenoot geworden van die natuur en dat karakter. Het kan niemand baten te belijden dat hij geloof heeft zonder dit leven te hebben, het leven waarvan de werken bewijzen dat het aanwezig is. Dit is duidelijk genoeg. Ik zeg: te *belijden* het geloof te hebben, omdat Jakobus dat zo zegt: “Als iemand *zegt* dat hij geloof heeft”.

Dit is de sleutel voor dit gedeelte van de brief. Hij *zegt* het; maar waar is het bewijs ervan? Werken zijn het bewijs; en op deze manier gebruikt de apostel *ze*. Iemand zegt dat hij geloof heeft. Dat is niet iets wat ik kan zien. Daarom vraag ik terecht: “Toon het mij”. De werken zijn het bewijs van het geloof; en dit bewijs is noodzakelijk tegenover de mensen. Alleen door de vruchten van het geloof kunnen we het geloof aan de mensen laten zien; want het geloof zelf is onzichtbaar. Maar als ik deze vruchten voortbreng, dan heb ik zeker ook de wortel zonder welke er geen vruchten zouden kunnen zijn. Zo kan het geloof voor anderen niet blijken en kan ik het ook niet onderkennen, als er geen *werken* zijn. Maar werken, de vruchten van het geloof, bewijzen dat er geloof aanwezig is.

Uit dat wat volgt blijkt dat Jakobus spreekt over het *belijden* van een leer die wellicht op zichzelf waar is, over bepaalde waarheden die men verstandelijk erkent. Want hij wijst erop dat de boze geesten ook geloven, zeker weten en er vast van overtuigd zijn dat God één

is. Zij twijfelen niet aan de eenheid van de Godheid; maar er is volstrekt geen verbinding van hun hart met God door middel van een nieuwe natuur – het is er wel heel ver van.

Maar de apostel versterkt dit nog, door het geval te noemen van mensen in wie de tegenstand tegen de goddelijke natuur niet zo duidelijk is. Het geloof, de erkenning van de waarheid met betrekking tot Christus, is zonder werken dood; dat wil zeggen: een geloof dat geen vruchten voortbrengt is dood.

In vers 16 zien we, dat het geloof waarover de apostel spreekt een belijdenis is die elke echtheid mist. Vers 19 laat zien, dat het een ongeveinsde zekerheid kan zijn, dat wat men gelooft waar is. Maar het leven, voortgebracht door middel van het woord, zodat een betrekking wordt gevormd tussen de ziel en God, ontbreekt ten enenmale. Juist omdat dit plaats vindt door het woord, is het *geloof*; doordat wij uit God geboren zijn bezitten wij een nieuw *leven*. Dit leven is werkzaam, d.w.z. het geloof werkt in overeenstemming met de betrekking tot God, door werken die er natuurlijkerwijs uit voortvloeien. En die werken getuigen van het geloof dat ze heeft voortgebracht.

Vanaf vers 20 tot aan het eind van het hoofdstuk geeft Jakobus voor zijn leerstelling nog een bewijs, dat berust op het laatstgenoemde beginsel. Nu hebben deze bewijzen volstrekt niets te maken met vruchten (want die zijn er) van een beminlijke aard, die wel bij ons als schepselen horen, maar niet bij dat leven dat zijn oorsprong heeft in het woord van God, waardoor Hij ons voortbrengt. De vruchten waarover de apostel spreekt, getuigen juist door hun aard van het geloof dat ze heeft voortgebracht. Abraham offerde zijn zoon; Rachab nam de boden van Israël op en verbond zich met het volk van God, toen alles tegen hen was; en ze scheidde zich door het geloof van haar eigen volk af. Alles werd opgeofferd aan God, alles werd opgegeven voor Zijn volk, voordat ze ook maar één overwinning behaald hadden en de wereld nog in onverminderde kracht was: dat waren de vruchten van het geloof.

Abraham zag op tot God; hij geloofde Hem onvoorwaardelijk tegenover alles wat in de natuur is of waarop de natuur kan rekenen. Rachab erkende het volk van God, toen alles tegen hen was. Maar in geen van beide gevallen was het de vrucht van een beminlijke aard of van natuurlijke goedheid: dat wat de mensen goede werken noemen. De ene keer was het een vader die zijn zoon ter dood ging brengen; de andere keer een slechte vrouw die haar land verraadde. Zeker, de Schrift werd vervuld, die zegt dat Abraham God geloofde. Hoe had hij kunnen handelen zoals hij deed, als hij Hem niet geloofd had? Werken bezegelden zijn geloof, en geloof zonder werken is slechts als een lichaam zonder geest, een uiterlijke vorm zonder het leven dat bezielt. Het geloof handelt in de werken (zonder het geloof zijn de werken van nul en generlei waarde, het zijn niet de werken van het nieuwe leven), en de werken volmaken het geloof dat in die werken handelt (vers 22). Want ondanks de beproeving, en in de beproeving, is het geloof

werkzaam. De werken van de wet hebben hier geen deel aan. De uitwendige wet die eisen stelt, is geen leven dat (buiten deze goddelijke natuur om) deze heilige en liefdevolle gezindheid voortbrengt, die God en Zijn volk op het oog heeft en al het andere van geen waarde acht.

Let erop dat Jakobus nooit zegt dat de werken ons rechtvaardigen voor God, want God kan het geloof zien ook zonder dat Hij de werken ziet. Hij weet of er leven is. Dit leven uit zich met betrekking tot Hem en ten opzichte van Hem door vertrouwen op Zijn woord, op Hemzelf, door Zijn getuigenis aan te nemen ondanks alles binnen en buiten ons. Dit ziet God en Hij weet het. Maar als het om onze medeschepselen gaat, wanneer er gezegd moet worden: “Toon mij”, dan blijkt het geloof, het leven, uit de werken.

Hoofdstuk 3

In dit hoofdstuk komt de apostel terug op de tong, die het duidelijkste aangeeft wat er in het hart is. De tong bewijst of de nieuwe mens werkzaam is, en of de natuur en de eigenwil in toom worden gehouden. Maar er is hier bijna niets dat commentaar behoeft, hoewel er veel is dat een horend oor vereist. Waar het goddelijk leven aanwezig is, openbaart de kennis zich niet alleen maar in woorden, maar in een wandel en door werken waarin men de zachtmoedigheid van de ware wijsheid kan zien. Bittere naijver en twistzucht zijn geen vruchten van de wijsheid die van boven komt, maar ze zijn aards, van de menselijke natuur, en van de vijand.

Vers 17. De wijsheid die van boven komt en haar plaats heeft in het leven en het hart, wordt door drie dingen gekenmerkt. Het eerste kenmerk is reinheid, want het hart is in gemeenschap met God, het heeft vertrouwelijke omgang met Hem; daarom is deze reinheid noodzakelijk. Vervolgens is ze vreedzaam, inschikkelijk en gezellig, bereid om aan de wil van een ander tegemoet te komen. Verder: vol goede vruchten; en daar deze wijsheid handelt uit een beginsel waarvan de oorsprong en de drijfveer van boven komen, doet ze goed zonder partijdig te zijn. Dat wil zeggen: de werkzaamheid van deze wijsheid wordt niet geleid door de omstandigheden die het vlees en de hartstochten van de mens beïnvloeden. Om dezelfde reden is ze oprecht en ongeveinsd. Reinheid, de afwezigheid van de eigenwil en zelfverloochening, werkzaamheid in het goede: dit zijn de kenmerken van de hemelse wijsheid.

Deze aanwijzingen, tot het in toom houden van de tong als de eerste uiting en beweging van de wil van de natuurlijke mens, gelden ook voor gelovigen. Er moeten – wat betreft de innerlijke neigingen van de mens – niet velen leraars willen zijn. We struikelen allemaal; en wanneer we anderen onderwijzen en zelf struikelen, verzaakt dit slechts ons oordeel. Want heel gemakkelijk kan de ijdelheid gevoed worden wanneer we anderen onderwijzen, en dat is heel iets anders dan dat het leven versterkt wordt door de kracht van de

waarheid. De Heilige Geest verleent Zijn gaven zoals Hij wil. De apostel spreekt er hier over dat iemand voorliefde heeft om onderwijs te geven. Hij spreekt niet over de gave die iemand kan hebben ontvangen om leraar te zijn.

Hoofdstuk 4

In heel het gedeelte dat volgt vinden we steeds het oordeel over de onbeteugelde natuur, over de wil in zijn verschillende vormen. Jakobus spreekt over twisten die voortkomen uit de begeerten van het natuurlijke hart; over gebeden tot God die uit dezelfde bron voortkomen; over de begeerten van het vlees en van de gedachten die zich ontwikkelen tot vriendschap met de wereld – waar ze thuis horen – en zodoende tot vijandschap tegen God. De natuur van de mens begeert met naijver, is vol jaloezie met betrekking tot anderen. Maar God geeft grotere genade: er is een kracht die juist tegengesteld werkt als wij ons ermee tevreden stellen klein en nederig te zijn, niets te zijn in de wereld. De genade en de gunst van God is met zulke mensen, want Hij weerstaat de hoogmoedigen en geeft genade aan de nederigen.

Vervolgens toont de apostel de werkzaamheid van een ziel die geleid wordt door de Geest van God, te midden van de ongelovige en zelfzuchtige massa van de Joden met wie hij verbonden was (vers 7-10). Want Jakobus gaat steeds uit van de veronderstelling dat de gelovigen tot wie hij zich richt, in verbinding staan met de wet (vers 11). Indien zij kwaad spraken van een broeder, aan wie de wet een plaats gaf voor het aangezicht van God, dan spraken zij kwaad van de wet¹, die zo'n grote waarde toekende aan die broeder. Het oordeel behoorde *God* toe, die de wet had gegeven. Hij zou Zijn eigen gezag handhaven en ook verlossing en heil geven.

Verzen 13-16. Dezelfde eigenwil en de neiging om God te vergeten, worden berispt. Hij keurt het valse vertrouwen af dat hieruit voortvloeit, dat men erop rekent te kunnen doen wat men graag wil: dus het ontbreken van afhankelijkheid van God. Vers 17 is een algemene gevolgtrekking, die berust op het beginsel dat in hoofdstuk 3:1 al naar voren is gebracht, en ook op wat gezegd is met betrekking tot het geloof.

Kennis van het goede zonder het in praktijk te brengen, maakt zelfs het uitblijven van het werk dat men had kunnen doen tot een directe zonde. De werkzaamheid van de nieuwe mens is er niet; die van de oude mens is er wel; want het goede staat ons duidelijk voor ogen. We weten wat we behoren te doen, en we verkiezen het niet te doen. Er is geen neiging aanwezig om het te doen – we willen het niet doen.

¹ Vergelijk 1 Tessalonicenzen 4:8, waar de Geest de plaats inneemt van de wet hier.

Hoofdstuk 5

De twee groepen mensen in Israël worden in dit hoofdstuk duidelijk aangegeven en in tegenstelling tot elkaar geplaatst; hieraan wordt nog toegevoegd: de wandel die de christen behoort te hebben wanneer hij door de Heer wordt getuchtigd.

De apostel noemt de komst van de Heer als het eindpunt van de toestand waarin zij verkeerden: dit geldt zowel voor de ongelovige rijke onderdrukkers in Israël, als voor het arme gelovige overblijfsel. De rijken hebben schatten verzameld in de laatste dagen. De onderdrukte armen moeten geduld hebben tot de Heer Zelf zal komen om hen te bevrijden. Bovendien zegt Jakobus: deze bevrijding zal niet uitgesteld worden. De landman wacht op de regen en de oogsttijd; de christen wacht op de komst van zijn Meester. Dit geduld kenmerkt de wandel van het geloof, zoals we gezien hebben. Zij hadden hiervan voorbeelden in de profeten; en in het geval van anderen prijzen wij hen gelukkig, die verdrukkingen verdragen hebben ter wille van de Heer. Job laat ons de wegen van de Heer zien: hij moest geduld hebben, maar het einde van de Heer was voor Job zegen en teder meegevoel met hem.

De verwachting van de komst van de Heer hield een ernstige waarschuwing in, maar tegelijkertijd was het een krachtige bemoediging. Deze bemoediging handhaafde het ware kenmerk van de praktische wandel van de christen, het oefenen van geduld. Ze liet ook zien waarin de zelfzuchtigheid van de menselijke wil zou eindigen en beteugelde alle werkingen van die wil in de gelovigen. Ook de gevoelens van de broeders voor elkaar werden onder de bescherming van deze waarheid geplaatst. Zij moesten niet toegeven aan een geest van ontevredenheid, of mopperen tegen anderen die misschien in uiterlijke omstandigheden verkeerden die gunstiger waren, want 'de Rechter stond voor de deur'.

Vers 12. Het zweren van eden bewees nog duidelijker dat men God niet in gedachten hield, en bijgevolg bleek de werking van de eigenwil van de menselijke natuur. 'Ja' moet ja zijn, en 'nee' nee. De schrijver van deze brief verlangt voor de gelovigen dat de goddelijke natuur werkzaam is in het bewustzijn van de tegenwoordigheid van God; en dat alle menselijke wil en de zondige natuur ten onder worden gehouden.

Vers 13. Er zijn in het christendom hulpbronnen zowel in blijdschap als in smart. Lijdt iemand? Laat hij bidden, God staat klaar om te luisteren. Is iemand blij? Laat hij lofzingen. Is iemand ziek? Laat hij om de oudsten van de gemeente sturen, die zullen bidden voor hem die lijdt en hem zalven. Dan zal de tuchtiging weggenomen worden; en de zonden waarvoor hij overeenkomstig de regering van God zo getuchtigd werd, zullen vergeven worden, wat betreft die regering. Want daar gaat het hier alleen om. De toerekening van zonde die tot *eeuwig* oordeel zou leiden, komt hier in het geheel niet ter sprake.

De kracht van het gebed van het geloof wordt ons voor ogen gesteld; maar dit gebeurt in verbinding met het feit dat men de oprechtheid van hart bewaart. De regering van God wordt uitgeoefend ten opzichte van Zijn volk. Hij tuchtigt hen door middel van ziekte; en het is belangrijk dat de waarheid in het binnenste blijft gehandhaafd.

De mensen verbergen hun tekortkomingen, ze willen verder wandelen alsof er niets aan de hand is; maar God oordeelt Zijn volk. Hij toetst hart en nieren. Zij worden vastgehouden met banden der ellende. God laat hen hun fouten zien, of hun ongebroken eigen wil. De mens wordt “door smart op zijn sponde vermaand, terwijl er aanhoudende strijd in zijn gebeente is” (Job 33:19). En nu komt de gemeente van God in liefde en erbarmen tussenbeide, en wel in overeenstemming met de orde die haar eigen is, door middel van de oudsten van de gemeente. De zieke vertrouwt zich toe aan God en belijdt zijn hulpbehoevende toestand. De liefde van de gemeente is werkzaam en brengt hem die getuchtigd wordt, in overeenstemming met deze betrekking, voor het aangezicht van God (want daar bevindt zich de gemeente). Het geloof pleit op deze genadige betrekking; de zieke wordt genezen. Indien zonden - en niet alleen de noodzaak van tucht - de oorzaak zijn van zijn kastijding, dan zullen die zonden niet verhinderen dat hij geneest: ze zullen hem vergeven worden.

De apostel stelt dus het beginsel in het algemeen voor als gedragslijn voor allen. Namelijk: ons hart voor elkaar te ontsluiten, om wat onszelf aangaat de waarheid in het verborgene in stand te houden; en voor elkaar te bidden, opdat de christelijke liefde volkomen uitgeoefend kan worden met betrekking tot de fouten van anderen. Zodoende krijgen genade en waarheid op geestelijke wijze gestalte in de gemeente en ontstaat een volmaakte eenheid van hart onder de christenen. Zelfs hun fouten immers zijn aanleiding om liefde te bewijzen (zoals God ons liefde bewees). Er ontstaat ook volledig vertrouwen in elkaar in overeenstemming met die liefde, zoals wij volmaakt vertrouwen stellen in God die ons herstelt en vergeeft. Wat een prachtige schildering wordt ons hier gegeven van goddelijke beginselen, die mensen bezielen kunnen en die hen ertoe brengen in overeenstemming met de natuur van God Zelf te handelen, en in overeenstemming met de invloed die Zijn liefde heeft op ons hart.

We kunnen opmerken dat er geen sprake is van belijdenis alleen tegenover de oudsten. Dat zou vertrouwen in mensen zijn geweest, vertrouwen op iemands ambt. God wil dat de goddelijke liefde in *allen* werkzaam is. Het *wederkerig* belijden van misdaden geeft de toestand van de gemeente aan. God wil dat de gemeente in zo'n toestand is dat er liefde heerst, dat iedereen zo dicht bij God is dat hij de overtreder kan helpen in overeenstemming met de genade die hij in Hem weet. En Hij wil dat deze liefde zo wordt verwerklijkt, dat volmaakte innerlijke oprechtheid het gevolg is van het vertrouwen en de werking van de genade. Een officiële biecht doet dit alles teniet, is er lijnrecht mee in strijd. Hoe groot is de wijsheid van

God om de belijdenis achterwege te laten als er gesproken wordt over de oudsten; en om de belijdenis van misdaden te bevelen als de levende en vrijwillige uitdrukking van het hart!

Dit leidt ons ook tot de waarde die het krachtige gebed van de rechtvaardige heeft. Deze leeft dicht bij God en heeft bijgevolg een juist besef van wat God is, en dat verleent hem die kracht (door genade en de werking van de Geest). God houdt rekening met de mensen, in overeenstemming met de oneindigheid van Zijn liefde. Hij houdt rekening met het in Hem gestelde vertrouwen, met het geloof in Zijn Woord, dat iemand aan de dag legt die denkt en handelt volgens een juist inzicht in wat Hij is.

Dat is altijd het geloof, dat voor ons tastbaar maakt wat we niet zien: God Zelf, die handelt in overeenstemming met de openbaring die Hij van Zichzelf gegeven heeft. Welnu, iemand die door genade in zijn praktische wandel rechtvaardig is, leeft dicht bij God. Daar hij rechtvaardig is, hoeft hij niet voor zichzelf tot God te gaan met het oog op zonden. *Zonden* zouden zijn hart op een afstand houden; maar nu is zijn hart vrij om ten behoeve van anderen tot God te naderen in overeenstemming met Zijn heilige natuur. Hij wordt gedreven door de goddelijke natuur, die hem bezielt en in staat stelt God te begrijpen; en hij streeft ernaar dat, in overeenstemming met de werkzaamheid van die natuur, zijn gebeden bij God de overhand nemen. Hij kan dan bidden voor het welzijn van anderen of voor de eer van God Zelf in zijn dienst. En God antwoordt in overeenstemming met diezelfde natuur, doordat Hij dit in Hem gestelde vertrouwen zegent en eraan beantwoordt. Daardoor maakt Hij duidelijk wat Hij is voor het geloof; en Hij bemoedigt de gelovige doordat Hij Zijn goedkeuring hecht aan de werkzaamheid van het geloof en doordat Hij Zijn zegel drukt op de mens die door het geloof wandelt ².

De Geest van God werkt, zoals wij weten, in dit alles. Maar de apostel spreekt hier niet over de Geest, omdat hij zich bezighoudt met de praktische uitwerking van het geloof. Hij stelt de mens voor zoals hij gezien wordt en handelt onder de invloed van de goddelijke natuur. Die mens handelt in al de kracht van die natuur met het oog op God en dichtbij God, zodat die natuur, gedreven door de kracht van die nabijheid, in al haar kracht werkzaam is. Maar als we de werking van de Geest in aanmerking nemen, worden deze gedachten alleen maar bevestigd. De rechtvaardige bedroeft de Heilige Geest niet, en de Geest werkt in hem in

² Het is goed om te bedenken dat wat in vers 14 beschreven wordt, gebeurt met het oog op de regeringswegen van God, en zodoende onder Gods titel als *Heer*. Christus neemt in het bijzonder de plaats van Heer in, hoewel deze titel hier in algemene zin wordt gebruikt. Vergelijk hiermee vers 11 en de geheel joodse verwijzing in deze tekst. Voor ons is er één God, de Vader, en één Heer, Jezus Christus. Hij is Heer en Christus geworden, en alle tong zal belijden dat Jezus Christus Heer is.

overeenstemming met Zijn eigen kracht, daar Hij niet het geweten van die gelovige in orde hoeft te brengen met God, maar in hem werkt in overeenstemming met de kracht van Zijn gemeenschap.

Ten slotte krijgen we de verzekering dat het vurige en krachtige gebed van de rechtvaardige veel vermag. Het is het gebed van het geloof dat God kent, op Hem rekt en tot Hem nadert. Het voorbeeld van Elia is belangwekkend, daar het ons laat zien (en er zijn nog meer soortgelijke voorbeelden) hoe de Heilige Geest in het verborgene in een mens werkt, bij wie wij de uitwendige openbaring van kracht waarnemen. In de geschiedenis horen we hoe Elia verklaarde: “Zo waar de HERE leeft (...) indien er deze jaren dauw of regen zijn zal, tenzij dan naar mijn woord!” Dit is het gezag, de kracht die uitgeoefend wordt in de naam van Jahweh. In deze brief wordt voorgesteld welke verborgen werkzaamheid er is, wat er omgaat tussen de ziel en God. Hij bad en God hoorde hem. Wij vinden hetzelfde getuigenis betreffende de Heer Jezus bij het graf van Lazarus. In dit geval hebben we zowel het gebed als het betoon van gezag, behalve dan dat het gebed zelf niet wordt meegedeeld – tenzij in het onuitsprekelijke zuchten van de geest van Christus.

Wanneer we Galaten 2 vergelijken met de geschiedenis uit Handelingen 15, vinden we een openbaring van Godswege die het gedrag van Paulus bepaalde – wat voor uiterlijke, aan allen bekende drijfveren er ook geweest mogen zijn voor Paulus om op te gaan naar Jeruzalem. Door zulke voorbeelden als hetgeen de apostel de gemeenten van Galatië mededeelt en dat van Elia en van de Heer Jezus, wordt aan ons een levende, handelende God geopenbaard, die belangstelt in alles wat onder Zijn volk plaatsvindt.

Vers 19. Dan vinden we hier ook de liefde die werkzaam is ten opzichte van hen die dwalen. Als iemand van de waarheid afdwaalt, en een ander brengt hem door genade terug, dan mag hij weten dat het terugbrengen van een zondaar van zijn dwaalweg (hoe eenvoudig deze daad ook misschien is), het uitoefenen is van de kracht die een ziel verlost van de dood. Dienovereenkomstig worden al die zonden bedekt, die daar in hun afschuwelijkheid lagen voor het oog van God en die Zijn heerlijkheid en Zijn hart beledigden doordat ze in Zijn schepping aanwezig waren. Wanneer de ziel door genade tot God is gebracht, worden al de zonden vergeven; ze zijn niet meer te zien, maar zijn uitgewist voor het aangezicht van God.

Zoals in heel de brief spreekt de apostel hier niet over de kracht die werkzaam is in dit liefdewerk, maar over het *feit*. Hij past het toe op gevallen die onder hen voorkwamen; maar hij stelt een algemeen beginsel vast met betrekking tot de werkzaamheid van de genade in het hart dat door genade wordt beziel. De dwalende ziel wordt gered; de zonde wordt voor God weggedaan. Is er liefde in de gemeente, dan worden om het zo eens te zeggen de zonden onderdrukt die anders de eenheid zouden verstoren, terwijl ze in al hun afschuwelijkheid en boosheid open lagen voor God. Als de liefde in de gemeente echter eraan tegemoet komt, gaan deze zonden niet verder en verdwijnen ze als het ware (wat de stand van zaken in deze wereld betreft voor het aangezicht van God) en worden ze weggedaan door de liefde die ze heeft kunnen overwinnen. De zonde wordt overwonnen door de liefde die zich ermee heeft bezig gehouden, de zonde verdwijnt en wordt door de liefde tenietgedaan. Op deze manier bedekt de liefde een menigte van zonden. Hier gaat het om de werkzaamheid van de liefde in de bekering van een zondaar.

Oude Sporen 2009

